48 HORES OPEN PUIG I CADAFALCH

EL PATRIMONI DE LA RIERA

Un torrent d'arquitectura al centre de Mataró

17 / 18 / NOV

8a EDICIÓ / 2018

Ajuntament de Mataró

www.mataro.cat

Tel. d'atenció ciutadana: 010*

Ajuntament de Mataró

@matarocat

ÍNDEX

PRESENTACIÓ

ITINERARI 1

PER LA DRETA DE LA RIERA

PLÀNOL DE SITUACIÓ
FITXES DE L'ITINERARI

01/ TANCA I PORTALADA DEL PARC CENTRAL. Parc Central, s/n
02/ COL·LEGI VALLDEMIA. La Riera, 160
03/ CENTRE CATÒLIC I SALA CABANYES. La Riera, 110
04/ CAN FITÉ. La Riera, 108
05/ CASAL. La Riera, 98
06/ ANTIC ATENEU.La Riera, 92, 94 i 96
07/ CAN CABANYES. La Riera, 90
08/ CAN PARULL. La Riera, 88
09/ CAN PASCUAL. La Riera, 78
10/ CAN TORRELLES. La Riera, 50-52
11/ AJUNTAMENT / CASA DE LA CIUTAT. La Riera, 48
12/ FINESTRAL GÒTIC. La Riera, 46
13/ ANTIC CASINO (CENTRE MATARONÍ). La Riera, 38-40
14/ CAN FITÉ (casal i capelleta). La Riera, 32-36
15/ ANTIGA BOTIGA DE LA PARISIÉN. La Riera, 14
16/ FERRETERIA COLOMER. La Riera, 4
17/ CAN XIMENES. Baixada de Santa Anna 1

ITINERARI 2

PER L'ESQUERRA DE LA RIERA

PLÀNOL DE SITUACIÓ
FITXES DE L'ITINERARI

01/ TEATRE MONUMENTAL. La Riera, 169
02/ CAN CAMPOY. La Riera, 139
03/ CASA DE CARRER. La Riera, 135
04/ CAFÈ NOU. La Riera, 119
05/ LA PRESÓ. La Riera, 117
06/ CAN CARDONER. La Riera, 95
07/ CAN CARRAU. La Riera, 93
08/ CAN SANFELIU. La Riera,87-91
09/ CASA DE CARRER. La Riera,85
10/ CASA OLIVERAS. La Riera,83
11/ CAN PALAU.La Riera,67
12/ CREU ANTIGA FARMÀCIA FITÉ. La Riera,57
13/ VITRINA DE L'ANTIGA FARMÀCIA ARENAS. La Riera, 43
14/ CAN RIFÀ. La Riera, 37-39
15/ CAN MIRACLE.La Riera,35
16/ GALERIES AYMÀiFOTO-CINE BATLLE.La Riera,33
17/ ESGRAFIAT ANTIC CANALETES. La Riera, 1-3

48 HORES OPEN PUIG I CADAFALCH

48 HORES OPEN PUIG I CADAFALCH

EL PATRIMONI DE LA RIERA

Un torrent d'arquitectura al centre de Mataró

8a EDICIÓ / 2018

"Tots els pobles, viles i ciutats del Maresme són iguals. Hi ha unes cases davant el mar, sobre la platja, que formen l'antic barri de pescadors. Aquestes cases estan separades en dos grups- el de llevant, el de ponent- per la riera. La riera baixa generalment, en forma abrupta i ràpida de la minúscula vall de l'interior. Sobre els seus marges s'alcen uns edificis que solen ser, a cada poble, els més burgesos. Aquests edificis formen La Rambla. La Rambla és el centre d'aquestes poblacions. Tothom- o gairebé- ha de passar per la Rambla cada dia. Cap al vespre, les senyoretes i els joves de la localitat s'hi passegen molt ben posats. Generalment, aquestes rieres són seques. Tenen un aspecte exhaust i polsós. Uns arbres n'ombregen els marges. Quan plou, desborden, fan molta fressa, arrosseguen molta sorra i produeixen uns estralls meridionals i tartarinescos."

Josep PLA,Viatge a la Catalunya Vella. De l'Empordanet a Barcelona. Barcelona, 1956

Immersos en la campanya del "Fem Centre" repensant estratègies que permetin impulsar el centre històric de la ciutat, dediquem les 48 HORES OPEN Puig i Cadafalch d'enguany a descobrir i posar en valor el patrimoni de La Riera. Un carrer emblemàtic del centre històric de la ciutat, reflex de la nostra evolució històrica i social que, a peu pla o a vista d'ocell des de talaies privilegiades amb panoràmiques úniques, ens ofereix una lliçó completa d'art, d'arquitectura i d'urbanisme.

Us convidem a fer-la amb nosaltres!

La Riera de Mataró, l'antiga riera de Cirera, és un carrer corbat excepcional que, amb la seva traça reforçada per la línia ondulada i contínua de l'arbrat, mostra clarament el seu origen fluvial.

En un tram d'uns 800 metres, aproximadament (des del parc Central a la plaça de Santa Anna),s'hi concentra el millor testimoni viu del pas de la història de l'arquitectura per la nostra ciutat on hi tenen cita mostres de les millors obres i dels grans professionals que la feren possible.

Un dels problemes endèmics de la riera de Cirera foren els seus cabals torrencials i la necessitat de regular-los per evitar els greus problemes que originaven els episodis d'importants crescudes al centre de la ciutat i que, des de feia molt temps, constituïen un seriós obstacle per a la urbanització.

Des del segle XIX fins a començaments del segle XX es van plantejar diversos projectes orientats a desviar i reconduir les aigües de la riera de Cirera (Miquel Umbert, 1835, Elies Rogent, 1849, Eduard Ferrés, 1903, Frederic Gómez, 1907 i Melcior de Palau, 1908, entre d'altres), mentre les seves torrentades continuaven causant greus danys.

No va ser fins a l'any 1916 quan s'iniciaren les obres de construcció del desviament de la riera de Cirera per tal d'aconduir les seves aigües a la riera de Sant Simó o de Valldeix, seguint el projecte de l'arquitecte municipal Melcior de Palau, de 1912.

L'acabament d'aquestes importants obres (entre 1921 i 1923) assenyalà l'inici d'una nova etapa per a aquest distingit espai urbà, artèria principal i eix vertebrador de la vida del centre històric de la ciutat.

La Riera presenta dos trams clarament diferenciats tant per les característiques de l'edificació com pels seus usos.

El tram dintre muralla, el més antic, està ocupat bàsicament per edificacions de caràcter residencial amb botigues a la planta baixa que garanteixen l'activitat i el moviment al carrer. Construïdes sobre parcel·les de gran amplada, les façanes dels immobles, també de grans dimensions, constitueixen un potent escenari per la seva continuïtat i presència sobre l'espai públic.

El tram fora muralla, és on a partir del segleXIX s'hi ubiquen els grans equipaments de ciutat: lapresó, teatres, escoles, espais recreatius i culturals... L'edificació en aquest cas és discontínua i amb volumetries específiques. Els buits entre equipaments els ocuparan edificacions residencials de baixa densitat, moltes d'elles amb jardí.

També l'arbrat diferencia aquest dos trams: til·lers a l'espai dintre muralla i plàtans al tram fora muralla,des del carrer d'Argentona fins al Parc.

ITINERARI 1

PER LA DRETA DE LA RIERA

PLÀNOL DE SITUACIÓ

01/ TANCA I PORTALADA DEL PARC CENTRAL. Parc Central, s/n

02/ COL·LEGI VALLDEMIA. La Riera, 160

03/ CENTRE CATÒLIC I SALA CABANYES. La Riera, 110

04/ CAN FITÉ. La Riera, 108

05/ CASAL. La Riera, 98

06/ ANTIC ATENEU.La Riera, 92, 94 i 96

07/ CAN CABANYES. La Riera, 90

08/ CAN PARULL. La Riera, 88

09/ CAN PASCUAL. La Riera, 78

10/ CAN TORRELLES. La Riera, 50-52

11/ AJUNTAMENT / CASA DE LA CIUTAT. La Riera, 48

12/ FINESTRAL GÒTIC. La Riera, 46

13/ ANTIC CASINO (CENTRE MATARONÍ). La Riera, 38-40

14/ CAN FITÉ (casal i capelleta). La Riera, 32-36

15/ ANTIGA BOTIGA DE LA PARISIÉN. La Riera, 14

16/ FERRETERIA COLOMER. La Riera, 4

17/ CAN XIMENES. Baixada de Santa Anna 1

PARC CENTRAL
01
02
03
04
05
06
07
08
09
10
AJUNTAMENT
11
12
13
14
15
16
17
PLAÇA DE
SANTA ANNA

01 / TANCA I PORTALADA DEL PARC CENTRAL

Parc Central, s/n

ITINERARI 1

PER LA DRETA DE LA RIERA

El Parc de Mataró deu la seva fesomia actual al projecte encarregat el 1930 a l'arquitecte Nicolau Rubió i Tudurí, una reforma no del tot executada amb motiu de la urbanització del sector.

A la part baixa del recinte es construí l'actual tanca i portalada d'accés principal (1929-1933) obra de l'arquitecte Lluís Gallifa i Grenzner amb la col·laboració de Miquel Brullet i Monmany. La tanca està formada per pilars quadrats d'obra vista i pedra artificial. Damunt els pilars de la part central, una cornisa serveix de base per a la col·locació de les lluminàries. Entre els pilars s'hi ubiquen unes reixes de ferro amb motius geomètrics.

Estil : Racionalisme
Època: 1929-1933
Autors : Lluís Gallifa i Grenzner / Miquel Brullet i Monmany, arquitectes

02 / COL.LEGI VALLDEMIA

La Riera, 160

ITINERARI 1

PER LA DRETA DE LA RIERA

Fundat l'any 1855 per Ermengol Coll de Valldemia amb el nom de Col·legi de Catalunya, l'edifici original de planta baixa i un pis va ser construït pel mestre d'obres Jeroni Boada.

L'any 1912 va ser ampliat per l'arquitecte mataroní Josep Goday i Casals amb l'addició d'una segona planta pis.

L'edifici presenta una composició clàssica a partir d'un eix central de simetria, identificable tant en la seva organització en planta com en la façana principal.

Sobre l'eix central i traspassat el porxo de planta baixa se situa l'entrada principal de l'edifici que connecta mitjançant una doble escalinata amb les aules dels pisos superiors, el volum de la capella i la torre del campanar de la coberta.

El conjunt es completa amb uns extensos patis, un modern poliesportiu i, a la banda del carrer de Mossèn Ramon Fornells, amb una antiga masia reformada seguint l'estil neoclàssic.

Estil: Neoclàssic /Noucentisme
Època: 1855 / 1912
Autors: Jeroni Boada, mestre d'obres i Josep Goday i Casals, arquitecte

03 / CENTRE CATÒLIC I SALA CABANYES

La Riera, 110

ITINERARI 1

PER LA DRETA DE LA RIERA

El Centre Catòlic, associació destinada a promoure el lleure, la lectura i l'educació de la classe obrera i ubicat a La Riera des del 1908, és un edifici de planta baixa i pis amb l'accés principal originàriament situat a la cantonada de La Riera amb la Muralla dels Genovesos, sota d'un balcó en cantonada de 45 m. de longitud amb una característica estructura en disposició de ventall.

La Sala Cabanyes és el teatre o sala d'espectacles del Centre Catòlic, situat al seu costat i en paral·lel a La Riera. És un teatre a la italiana dissenyat per Gaietà Cabanyes i Marfà, inaugurat el 1933 per acollir les activitats de la secció dramàtica de l'entitat. Fins llavors, i durant 17 anys, les representacions teatrals (Pastorets, inclosos) s'havien fet en un reduït espai del primer pis del Centre Catòlic –La Saleta–, on també s'hi ubicava el cafè del centre. La modernitat de les noves instal·lacions va propiciar l'estrena d'espectacles complexos i la millora de les representacions dels Pastorets, una obra centenària (des del 2016) que s'hi ha representat any rere any.

La Sala té un aforament de 444 localitats en total i rep el nom de l'arquitecte Emili Cabanyes, president, impulsor i mecenes del Centre Catòlic. Ha estat reformada en diferents ocasions, la darrera, l'any passat, que ha permès modernitzar–la i adaptar–la als nous temps.

Estil: -
Època: 1933
Autors: Emili Cabanyes i Rabassa / Gaietà Cabanyes i Marfà, arquitectes

04 / CAN FITÉ
La Riera, 108

ITINERARI 1

PER LA DRETA DE LA RIERA

Habitatge unifamiliar en cantonada de planta baixa i dues plantes pis amb pati posterior. L'accés principal a l'edifici se situa a la façana de La Riera, que tot i tenir una dimensió menor que la façana lateral adquireix el paper protagonista. En la composició de la façana destaquen les obertures on es combina la utilització de l'arc pla, l'arc escarser i l'arc carpanell, així com els balcons corbats de ferro a les obertures del primer pis i les finestres amb rajola vidriada a la segona planta. L'edifici acaba amb una cornisa amb dentellons i un acroteri corbat a la seva part superior on figura la data de construcció.

La façana presenta un tractament d'estucat picat amb carreus marcats en planta baixa, tractament que s'estén també a la tanca del pati posterior que ressegueix l'antiga traça de la muralla i un estucat lliscat a les plantes superiors.

Estil : Noucentisme
Època: 1925
Autors: Lluís Gallifa i Grenzner, arquitecte

05 / CASAL
La Riera, 98

ITINERARI 1

PER LA DRETA DE LA RIERA

Casal de planta baixa i dues plantes pis. La façana està composta a partir d'un eix central de simetria on se situa l'accés principal, el grup de tres finestres del primer i segon pis i el frontó de la cornisa. Als extrems, dos balcons a cada planta, a banda i banda de l'eix central, completen la composició simètrica.

La façana presenta un estucat lliscat emmarcat per les quatre pilastres d'ordre toscà que delimiten les dues plantes pis fins al coronament de l'edifici. Al vestíbul d'entrada destaca l'estucat planxat amb esgrafiats dels arrambadors de l'escala.

Estil: Neoclassicisme eclèctic
Època: 1924
Autor : Gaietà Cabanyes, arquitecte

06 / ANTIC ATENEU

La Riera, 92,94 i 96

Edifici en cantonada, de planta baixa i dos pisos, reconstrucció de l'antic Ateneu de la Classe Obrera de Mataró, també dit Ateneu Popular, una entitat creada a mitjans segle XIX que tenia com a emblema instruir, educar i culturitzar la classe obrera per fer-la progressar en un univers de llibertat, igualtat i fraternitat. L'entitat tenia divereses i variades seccions (excursionista, cant, teatre amateur, biblioteca...) i, entre setmana, acollia l'escola racionalista i laica que impartia classes seguint els corrents pedagògics de l'Escola Nova de Ferrer i Guàrdia.

Originàriament, fou un edifici civil format per un conjunt de dues cases del segle XVII, unides per l'interior al segle XX, on destacaven portals rodons dovellats i obertures amb llindes, brancals i llindars realitzats amb carreus de pedra, coronat per l'important ràfec d'obra vista de la coberta. Va ser completament enderrocat l'any 1998 i actualment acull les sales d'exposicions i altres dependències de la Fundació Iluro de Mataró.

Estil: -
Època: -
Autor : -

07 / CAN CABANYES
La Riera, 90

ITINERARI 1

PER LA DRETA DE LA RIERA

Edifici en cantonada de planta baixa i dues plantes pis que, en origen, fou el casal familiar de la nissaga Cabanyes.

La façana principal presenta brancals i llindes de pedra a les obertures del primer i del segon pis i carreus de pedra a la cantonada. El balcó del primer pis és d'enreixat de forja amb rajola vidriada a seva la part inferior.

L'immoble ha estat recentment rehabilitat, conservant, però, la façana principal de La Riera i ha esdevingut un habitatge plurifamiliar.

Estil: -
Època: segle XVIII
Autor : -

08 / CAN PARULL

La Riera, 88

Edifici entre mitgeres de planta baixa i dues plantes pis. La planta baixa presenta dues obertures amb arcs escarsers i un estucat a carreu lliscat. Al primer pis un balcó longitudinal abraça les dues obertures emmarcades per pilastres amb capitells compostos de terracota. Al segon pis se situen dos balcons. A la part alta de l'edifici vuit mènsules de terracota sostenen la cornisa i un acroteri amb balustres i dos florons.

L'edifici ha estat recentment rehabilitat.

Estil: Neoclàssic
Època: segle XIX
Autor : -

09 / CAN PASCUAL
La Riera, 78

ITINERARI 1

PER LA DRETA DE LA RIERA

Casal en cantonada de planta baixa i dues plantes pis que allotja a la planta baixa l'establiment de l'antiga Farmàcia Pascual del segle XVII. La façana del primer i del segon pis de La Riera està reculada respecte l'alineació de la planta baixa.
El conjunt de les dues façanes presenta una important decoració amb esgrafiats, representant motius florals i simulant l'emmarcat de pedra de les obertures i de la cantonada, obra de l'estucador Alsina.

La façana al carrer Nou es caracteritza per la verticalitat de les obertures amb balcons al primer i segon pis amb enreixat de forja i ceràmica vidriada.
El conjunt de la façana i la coberta han estat recentment restaurats.

Estil: Barroc
Època: segle XVII
Autor: -

10 / CAN TORRELLES

La Riera, 50-52

Edifici en cantonada de planta baixa i dues plantes pis. La composició global de la façana ve determinada pels grups de dues pilastres d'ordre corinti amb capitells de terracota situades entre les obertures de les plantes pis.

La planta baixa presenta un revestiment de pedra a la façana de La Riera. Totes les obertures donen accés a balcons, en destaca el balcó en cantonada del primer pis. És un bell exemplar neoclàssic.

Estil: Neoclàssic
Època: segle XIX
Autor: -

11 / AJUNTAMENT
CASA DE LA CIUTAT
La Riera, 48

ITINERARI 1

PER LA DRETA DE LA RIERA

Edifici a quatre vents de planta baixa i dues plantes pis. A la façana principal destaca a la planta baixa el portal de pedra amb arc de mig punt amb porta barroca de fusta, i les dues fornícules situades a banda i banda amb escultures que representen la llibertat i la prudència.

El primer pis presenta un balcó corregut amb balustres i dos més petits als extrems. Per sobre de l'obertura central i les dels extrems se situen timpans neoclàssics aguantats per mènsules. A la segona planta les finestres amb balustres segueixen el mateix ritme de les obertures del primer pis. Sota la cornisa, amb dentellons, se situen quatre ulls de bou amb elements neoàrabs i un rellotge. Un grup escultòric de terracota, on se situen les banderes, remata la part central de l'edifici.

Fou construït el 1635 pel mestre d'obres Jaume Vendrell, adaptant l'edifici de l'antic hospital de Santa Magdalena. D'aquest edifici barroc en resta només l'ordenació de la planta baixa i, parcialment, el primer pis. L'any 1867, l'edifici fou reformat per l'arquitecte Miquel Garriga i Roca, que li va donar la seva imatge actual d'estil neoclàssic. L'any 2003 l'arquitecta municipal M. Dolors Periel va retornar a l'edifici la distribució original, recuperant el pati central cobert als anys 70 i restaurant el Saló de Sessions del primer pis, obra de l'arquitecte Puig i Cadafalch.

Estil: Barroc/ Neoclàssic
Època: 1635/1867
Autor: Jaume Vendrell, mestre d'obres / Miquel Garriga i Roca, arquitecte

12 / FINESTRAL GÒTIC

La Riera, 46

Finestral de pedra d'estil gòtic florit amb una representació de Santa Magdalena. Abans la finestra era a la façana del mateix immoble al carrer d'En Palau.

Va ser reformat per l'arquitecte Josep Puig i Cadafalch i l'escultor Eusebi Arnau a començaments del segle XX.

Estil: Gòtic
Època: segle XVI
Autor : -

13 / ANTIC CASINO (CENTRE MATARONÍ)

La Riera, 38-40

ITINERARI 1

PER LA DRETA DE LA RIERA

L'actual Centre Mataroní, també conegut com Casino Mataronés, fou fundat el 1849 a la plaça Gran i es traslladà a La Riera el 1875.

L'edifici és de Jeroni Boada i Renté, mestre d'obres, i consta de 2 cossos de planta baixa i 2 plantes pis que segueixen un eix de simetria central on se situen 3 balcons plans al primer i segon pis. La façana presenta un estucat a carreu lliscat amb un fris d'arcuacions que discorre sota la cornisa. Les sales de planta baixa eren utilitzades com a bar, espai de tertúlia i jocs de taula. Al primer pis, en una espaiosa sala, quasi tots els festius s'hi celebraven balls de societat.

El Casino manté obert, des de la seva fundació, el servei de bar a la planta baixa de l'edifici, on es conserven vestigis de la decoració original del 1900 com el moble prestatgeria de fusta d'iroc amb 3 miralls de darrere la barra del bar. Un gran tendal, ample com la façana, original de l'edifici, presideix l'exterior de l'establiment.

Estil: Historicisme
Època: segle XIX
Autor : Jeroni Boada, mestre d'obres

14 / CAN FITÉ (casal i capelleta)

La Riera,32-36

ITINERARI 1

PER LA DRETA DE LA RIERA

Casal en cantonada de composició barroca de planta baixa i tres plantes pis. La façana presenta brancals i llindes de pedra a les obertures i carreus a la cantonada. Hi ha balcons a les obertures del primer i segon pis, en destaca el de la cantonada. Els balcons de la planta primera són amb enreixat de ferro forjat i rajola vidriada. Un estucat raspat revesteix la façana amb esgrafiat envetat resseguint els carreus de les obertures i de la cantonada.

A la façana de La Riera se situa una capelleta amb la imatge de l'Àngel Custodi, entre el balcó del primer pis i la cantonada, obra de l'escultor mataroní Jordi Puiggalí (1922-2018).

Estil: Barroc
Època: segle XVIII- XX
Autor: Jordi Puiggalí, escultura àngel capella

15 / ANTIGA BOTIGA DE LA PARISIÉN

La Riera, 14

ITINERARI 1

PER LA DRETA DE LA RIERA

Edifici de planta baixa i quatre plantes pis resultat de la unificació de dues antigues edificacions segons projecte de l'arquitecte Jordi Capell i Casarramona de l'any 1964. Capell (Mataró, 1925-El Masnou, 1970) fou arquitecte, matemàtic i humanista, referent sòlid en la introducció de l'arquitectura del moviment modern al nostre país.

L'edificació incorpora, amb alguns matisos, els "5 punts de l'arquitectura del moviment modern" segons Le Corbusier:

- **edifici sobre pilotis que permet la comunicació visual entre l'interior de l'edifici i l'espai del carrer**
- **planta lliure: eliminació de murs de càrrega**
- **disseny lliure de la façana. La façana com a tancament sense una funció estructural**
- **finestres horitzontals travessant tota la longitud de façana**
- **coberta/ terrat accessible**

En destaca també el tipus de materials utilitzats en la formalització de la façana: revestiment de gressite blanc i brise-soleils de fusta (ja desapareguts) a les finestres, tots ells propis dels edificis de l'arquitectura del moviment modern.

La Parisién va tancar el 1992; després va convertir-se en una botiga d'electrodomèstics i actualment acull una franquícia d'una llibreria-papereria

Estil: Moviment modern
Època: segle XX
Autor: Jordi Capell i Casarramona, arquitecte

16 / FERRETERIA COLOMER
La Riera, 4

ITINERARI 1

PER L'ESQUERRA DE LA RIERA

El 8 de desembre de 1930, Francesc Colomer i Massegur, fill de Les Preses (La Garrotxa), compra la ferreteria i magatzem de ferro de la vídua Sagalés, que ja estava en funcionament des de l'any 1900, i hi instal·la el seu negoci. Durant els temps immediats a la postguerra Can Colomer va combinar el negoci de ferreteria amb la venda d'imatgeria religiosa.

L'any 1988 l'actual propietari, Antoni Colomer i Busquets, encarrega a l'arquitecte Josep M. Puig Boltà la renovació de l'establiment. El projecte combina amb encert la conservació de l'antiga portalada i aparadors amb la introducció de nous elements en sintonia amb l'actuació a l'interior de la botiga, basada en una estructura totalment desmuntable que atorga a l'establiment un marcat aire de modernitat i funcionalitat. De l'exterior destaca el treball de la fusteria amb una discreta ornamentació de motius florals, el tirador de llautó de la porta d'entrada i el rètol de lletres pintades amb una acurada tipografia que ressalta sobre el color roig característic de l'establiment.

Estil: -
Època: 1930/1988
Autor: JosepM. Puig Boltà, arquitecte (reforma 1987-88)

17 / CAN XIMENES

Baixada de Santa Anna, 1

Edifici en cantonada de planta baixa i tres plantes baixes. El balcó longitudinal del primer pis i els capitells jònics de les pilastres de façana emmarquen el volum de l'edifici sobre la plaça. Els balcons del segon i tercer pis s'aguanten sobre cartel·les. En la part alta de l'edifici sobresurten una sèrie de dentellons sota la cornisa neoclàssica que aguanta l'acroteri llis i horitzontal. La planta baixa presenta quatre arcs a doble alçada on s'incorpora la capella de Sant Sebastià, restaurada a la dècada dels vuitanta, amb una escultura de Perecoll.

Sota el balcó del primer pis, la façana incorpora un gran rellotge (rodó amb esfera metàl·lica i vidre i amb busques i números), emblema des del 1947 de la Rellotgeria i Joieria Ximenes.

L'edifici neoclàssic, bastit el 1858 pel mestre d'obres Gregori Arch, fou construït sobre terrenys pertanyents a l'antiga muralla. La façana conserva els escuts del Principat, de la ciutat i de Barcelona (segle XVI) procedents del portal de Barcelona de la muralla. L'edifici, enderrocat pel seu estat de ruïna, va ésser reconstruït l'any 1980 per l'arquitecte Miquel Brullet i Monmany.

Estil: Neoclassicisme
Època: 1653/1858/1980
Autors: Gregori Arch, mestre d'obres / Miquel Brullet i Monmany (reforma 1980)

ITINERARI 2

PER L'ESQUERRA DE LA RIERA

PLÀNOL DE SITUACIÓ

01/ TEATRE MONUMENTAL. La Riera, 169

02/ CAN CAMPOY. La Riera, 139

03/ CASA DE CARRER. La Riera, 135

04/ CAFÈ NOU. La Riera, 119

05/ LA PRESÓ. La Riera, 117

06/ CAN CARDONER. La Riera, 95

07/ CAN CARRAU. La Riera, 93

08/ CAN SANFELIU. La Riera,87-91

09/ CASA DE CARRER. La Riera,85

10/ CASA OLIVERAS. La Riera,83

11/ CAN PALAU.La Riera,67

12/ CREU ANTIGA FARMÀCIA FITÉ. La Riera,57

13/ VITRINA DE L'ANTIGA FARMÀCIA ARENAS. La Riera, 43

14/ CAN RIFÀ. La Riera, 37-39

15/ CAN MIRACLE.La Riera,35

16/ GALERIES AYMÀiFOTO-CINE BATLLE.La Riera,33

17/ ESGRAFIAT ANTIC CANALETES. La Riera, 1-3

PARC CENTRAL
01
02
03
04
05
06
07
08
09
10
11
12
13
AJUNTAMENT
14
15
16
17
PLAÇA DE
SANTA ANNA

01 / TEATRE MONUMENTAL

La Riera, 169

ITINERARI 2

PER L'ESQUERRA DE LA RIERA

Situat davant del Col·legi Valldemia, a la part alta de La Riera, fou construït per l'arquitecte Lluís Gallifa i Grenzner i inaugurat durant la Fira del 1923 amb el nom de Teatre Monumental Bosque, referit a una antiga saleta d'espectacles que existí a l'indret. El 1935 fou rebatejat amb el nom de Teatre Monumental Cinema.

L'edifici va quedar totalment destruït per un incendi el 19 de juliol de 1946 i els propietaris encarregaren al mateix arquitecte el projecte del nou teatre que és el que ha arribat fins avui. S'inaugurà l'any 1950 i fou el més gran de la ciutat, construït amb jàsseres de ferro en gelosia que permetien salvar llums de 26 m. sense pilars intermedis. S'obrí al públic amb una representació de gala de l'òpera Aida, de Verdi.

L'Ajuntament adquirí el teatre l'any 1984 i entre els anys 1987 i 1990 el va reformar en profunditat l'arquitecte municipal Dolors Periel. El projecte va modernitzar l'equipament i els seus serveis, conservant l'estructura i volum originals i part de les façanes de la qual destaca la façana del tester al carrer Meléndez Valdés amb una espectacular composició de línies horitzontals escalonades. Una segona reforma el 2006 va renovar-ne les instal·lacions. El teatre acull avui , amb un aforament de 780 localitats, una programació estable d'arts escèniques i d'espectacles.

Estil: -
Època: 1923-1950
Autor: Lluís Gallifa i Grenzner, arquitecte / Dolors Periel (reforma 1990)

02 / CAN CAMPOY

La Riera, 139

ITINERARI 2

PER L'ESQUERRA DE LA RIERA

Xalet racionalista de planta baixa i dues plantes pis. La composició de l'edifici acusa l'horitzontalitat, reforçada per les línies del balcó, cornisa i pèrgola superior. Sota el balcó i en planta baixa hi ha un porxo d'accés a l'edifici. La façana presenta un acabat amb aplacat de pedra i estucat lliscat.

La tanca del carrer combina la utilització de l'aplacat de pedra i el ferro amb motius geomètrics.

Estil: Racionalisme
Època: 1933-34
Autor: Miquel Brullet i Monmany, arquitecte

03 / CASA DE CARRER
La Riera, 135

Habitatge plurifamiliar en cantonada de planta baixa i pis, amb terrassa posterior. La façana principal, situada a La Riera presenta un eix de simetria central on se situa l'accés, amb dues finestres a cada costat i tres balcons al primer pis. A la façana lateral del carrer de Massevà s'hi ubica l'escaleta d'accés al pis superior.

A la part superior de la façana apareix una cornisa amb dentellons sobre la qual se situa un acroteri amb esgrafiats amb motius florals i la data de construcció de l'edifici, un ull de bou central i 6 florons com a remat superior del conjunt.

Estil: Noucentisme
Època: 1927
Autor: Lluís Gallifa i Grenzner, arquitecte

04 / CAFÈ NOU
La Riera, 119

Es tracta de l'antic edifici cafè de la Unió de Cooperatives de Mataró. La planta baixa acollia la sala del cafè amb una interessant barra de bar estil art-déco situada al fons. En planta pis s'hi ubicava la sala del gimnàs, billars i reunions.

La façana està composta pelmaclatge de dos volums. El primer, de proporcions verticals, correspon al volum de l'escala amb la porta d'accés sota una marquesina. L'altre, amb coberta a dues aigües,presenta en façana 4 grans finestrals a la planta baixa i un balcó longitudinal al primer pis, amb una mateixa modulació pel que fa a les obertures.

A la façana s'utilitza l'aplacat de pedra pel sòcol, l'estucat i l'obra vista. A la part superior del volum d'accés hi ha un relleu escultòric signat per S. Martorell que segurament fa referència a Salvador Martorell i Ollé, escultor vinculat al Noucentisme i nascut a la Canonja (el Tarragonès).

L'any 2017 el Servei d'Equipaments Municipals de l'Ajuntament de Mataró va redactar un projecte per tal que l'edifici esdevingui un futur centre d'arts escèniques.

Estil: Racionalisme
Època: 1935
Autor: Miquel Brullet i Monmany, arquitecte

05 / LA PRESÓ
La Riera, 117

ITINERARI 2

PER L'ESQUERRA DE LA RIERA

Situada a la cantonada de La Riera amb la Muralla de la Presó, fou el primer edifici carcerari construït a l'Estat espanyol segons el concepte panòptic ideat per Jeremy Bentham el 1787 (la part interior, sencera, es pot veure i controlar des d'un sol punt), tota una innovació en els edificis penitenciaris.

L'immoble és compon d'un cos rectangular, on se situaven les dependències administratives, i d'un altre de semicircular, amb el pati i les cel·les en planta baixa i pis. La façana principal és una interpretació de la masia catalana i de palaus italians del segle XIV, d'acord amb l'ideari neomedievalista d'Elies Rogent. En el cos rectangular, l'arquitecte utilitzà carreus de pedra i projectà la coberta a quatre aigües. A la part panòptica feu servir la volta de rajola i la paret de pedra, amb els muntants de rajola per delimitar els sectors i marcar el ritme de la façana. Les cobertes de les cel·les són la coronació de l'edifici.

Edifici declarat Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN) el 23 d'octubre de 2001.

L'edifici ha allotjat diferents usos al llarg de la seva història (dipòsit de detinguts, seu de la policia local, d'entitats culturals...). L'any 2018 el Servei d'Equipaments Municipals de l'Ajuntament de Mataró ha redactat un projecte per destinar l'edifici a Espai de les Arts.

Estil: Historicisme
Època: 1851-1863 (inici projecte fins a la inauguració de l'equipament)
Autor: Elies Rogent i Amat, arquitecte

06 / CAN CARDONER (casa i finestral)

La Riera, 95

Casa de cos entre mitgeres de planta baixa i dues plantes pis. Presenta una porta i una finestra en planta baixa i un balcó a les dues plantes pis. La façana està revestida amb un estucat picat i a carreu en planta baixa i un estucat compost a plantes superiors.

Destaca la reixa modernista de ferro forjat en planta baixa, obra de l'arquitecte Josep Puig i Cadafalch, forjada per Antoni March, ferrer.

Estil: Historicisme-Modernisme
Època: segle XIX
Autor: J. Puig i Cadafalch, arq. (reixa)

07 / CAN CARRAU

La Riera, 93

ITINERARI 2

PER L'ESQUERRA DE LA RIERA

Casal entre mitgeres de planta baixa i dues plantes pis. Les obertures de façana combinen la utilització dels arcs de mig punt i arcs carpanells molt rebaixats. Destaca la balconada de ferro treballat del primer pis, sustentat per quatre grans mènsules. Al segon pis apareixen quatre finestres amb arcs de mig punt separats per fines columnes. Rematant l'edifici se situen tres ulls de bou i una cornisa amb dentellons i acroteri.

La façana presenta un estucat picat, els carreus marcats en planta baixa i estucat llis a la resta, amb ornament de garlandes a les pilastres del balcó i a la part alta de les obertures del pis.

Estil: Noucentisme
Època: Anys vint del segle XX
Autor: Desconegut

08 / CAN SANFELIU

La Riera, 87-91

Edifici d'habitatges plurifamiliar. Es tracta d'un casal entre mitgeres de planta baixa i tres plantes pis. L'edifici presenta una composició amb eix central de simetria sobre el qual se situen la porta principal d'accés, la tribuna del primer pis i el timpà de la cornisa. Quatre grans pilastres compostes marquen el ritme dels tres cossos de la finca des de la planta baixa al tercer pis.

Al primer i segon pis hi ha balcons i finestres amb arcs de mig punt sobre la cornisa de la tercera planta. El coronament de la façanaestà constituït per un acroteri amb balustres i florons.

Estil: Neoclassicisme eclèctic
Època: 1931
Autor: Gaietà Cabanyes, arquitecte / Antoni Nogueras, contractista

09 / CASA DE CARRER

La Riera, 85

Edifici entre mitgeres de planta baixa i tres plantes pis. En façana presenta dues obertures amb arc escarser en planta baixa i un balcó longitudinal a cadascuna de les tres plantes superiors. El remat de la façana està constituït per una senzilla cornisa i un acroteri horitzontal llis.

Destaca l'estucat a carreu lliscat en planta baixa i l'estucat esgrafiat amb motius geomètrics a les plantes pis.

Estil: Historicisme
Època: segle XIX
Autor: Desconegut

10 / CASA OLIVERAS
La Riera, 83

Edifici entre mitgeres de planta baixa i tres plantes pis. Destaca especialment la decoració dels portals d'accés de la planta baixa amb arcs plans decorats amb dos rostres coronats, un de femení i un altre de masculí. Dos balcons longitudinals al primer i segon pis amb baranes amb treball de forja i dues finestres a la planta tercera, emmarcades per tres pilastres amb capitells dòrics que sostenen un entaulament clàssic.

Hi destaca l'aplacat de pedra de la planta baixa i l'estucat esgrafiat amb motius geomètrics de les plantes pis.

L'immoble es correspon a l'antiga casa del senyor Manuel Comas i és un bon exemple de l'adaptació del marc arquitectònic del centre a les noves necessitats de la burgesia.

Estil: Neoclassicisme
Època: 1853
Autor: Josep Oriol Mestres, arquitecte

11 / CAN PALAU
La Riera, 67

ITINERARI 2

PER L'ESQUERRA DE LA RIERA

Casal de quatre cossos de planta baixa i dues plantes pis, adquirit per Maria Paula Mateu el 1610 i residència de la família Palau des de fa més de tres segles. Ampliat amb successives compres i reformat als segles XIX i XX, és un dels pocs casals nobles que encara perduren a la ciutat, amb àmplies sales i salons, oratori, biblioteca i jardí.

En aquest casal hi va néixer l'enginyer i poeta Melcior de Palau i Català (1842-1910), autor, amb l'arquitecte Emili Cabanyes, del Pla de l'Eixample de Mataró (1878). També hi naixeria l'arquitecte Melcior de Palau i Simon (1879-1915), autor del projecte de l'Escorxador.

La façana -fruit de la reforma del segle XIX, d'estil historicista- presenta un eix de simetria central on se situa la balconada del primer pis amb cartel·les i balustres de pedra artificial. Per sobre les finestres del segon pis s'observa el ritme de la cresteria invertida a base de petits arcs neogòtics inspirats en el gòtic civil català.

L'accés a l'edifici es realitza mitjançant una sala on se situa l'escala principal, amb estances a banda i banda, antics cellers i cavallerisses, avui reconvertits en botigues. A l'entrada trobem una capelleta amb l'escut d'armes de la família (1683). Al primer pis hi ha els salons nobles i capa l'interior de l'illa, les dependències més domèstiques, d'estil i decoració modernista, possiblement obra de l'arquitecte Melcior de Palau i Simon (1907). La planta segona ha estat recentment reconvertida per acollir dos nous habitatges.

Estil: Historicista neogòtic
Època: segles XVII-XVIII-XIX
Autor: Melcior de Palau (afegits segle XIX)

12 / CREU ANTIGA FARMÀCIA FITÉ

La Riera, 57

Cap de drac de ferro forjat que subjecta a la part superior una copa d'Higiea, símbol de les farmàcies, consistent en una serp enroscada en un calze i, a la part inferior, una creu grega de color verd amb llum a dins que probablement substitueix l'antiga. El conjunt està subjectat a la cantonada de l'edifici, sota el balcó del primer pis, mitjançant ferros treballats en forma de creu.

Es tracta d'un element projectat i forjat per l'artista Antoni March i Volart per encàrrec del farmacèutic Benet Fité i Sala, que l'any 1925 obrí una farmàcia a La Riera, al costat de l'adrogueria de can Fité. En posteriors reformes i ampliacions als anys seixanta, l'establiment farmacèutic va passar a fer cantonada entre La Riera i el carrer de Sant Josep.

Estil: -
Època: Anys seixanta del segle XX
Autor: Antoni March i Volart

13 / VITRINA DE L'ANTIGA FARMÀCIA ARENAS

La Riera, 43

ITINERARI 2

PER L'ESQUERRA DE LA RIERA

Vitrina-aparador de ferro forjat i vidre situada a la façana de l'immoble núm. 43 de La Riera. L'element presenta una forma aixamfranada pels costats i un coronament amb cinc pinacles neogòtics de ferro forjat, el central de doble alçada respecte els altres, amb una sanefa decorativa perimetral, base inclosa.
Entre 1923 i 1925, la família Arenas, propietària de l'edifici va fer-hi reformes per instal·lar-hi una farmàcia a la part esquerra de la planta baixa. La farmàcia Arenas, avui desapareguda, obrí el juny de 1925 i fou regentada pel jove llicenciat Francesc Arenas i Gualba. L'obra la signà l'arquitecte Francesc Berenguer.
Els baixos de l'immoble mantenen en part, encara avui, els tancaments de ferro forjat de dues de les obertures, el passamà de la porta d'entrada i la vitrina-aparador al centre.

Estil:
Època: 1923-25
Autor: Francesc Berenguer, arquitecte

14 / CAN RIFÀ

La Riera, 37-39

Edifici entre mitgeres de planta baixa i tres plantes pis construït l'any 1856 a interès de Joaquim Llobet, propietari, alcalde de Mataró entre 1868 i 1869.

Presenta un balcó longitudinal al primer pis i dos balcons a cadascuna de les plantes del segon i tercer pis. Tres pilastres d'ordre dòric amb capitells de terracota marquen el ritme compositiu de la façana des de la planta baixa al tercer pis. L'edifici acaba amb un acroteri amb balustres de ceràmica.

Estil: Neoclàssic
Època: 1856
Autor: -

15 / CAN MIRACLE

La Riera, 35

ITINERARI 2

PER L'ESQUERRA DE LA RIERA

Casal de planta baixa i dues plantes pis que forma un conjunt unitari amb la casa veïna situada al núm. 33 d'aquest carrer.

Es tracta d'un edifici projectat l'any 1863 pel mestre de cases Jeroni Boada, a instància del seu propietari Josep Pardini i Alsina. La façana, d'inspiració oriental, presenta obertures amb arc de mig punt, amb una gran balconada a la planta primera. Destaca l'esgrafiat amb motius geomètrics i florals neoàrabs de la façana i la cresteria invertida de la cornisa, així com els ulls de bou del sotacoberta.La planta baixa està revestida de pedra. A l'interior destaca la decoració pictòrica de parets i sostres de la sala noble del primer pis.

Can Miracle és la denominació d'una històrica pastisseria mataronina fundada el 1835 i instal·lada en aquest immoble de La Riera des de l'any 1930 fins al tancament de l'establiment el 2013.

Estil: Historicisme eclèctic
Època: 1863
Autor: Jeroni Boada, mestre d'obres

16 / GALERIES AYMÀ I FOTO-CINE BATLLE

La Riera, 33

Casal de planta baixa i dues plantes pis que forma un conjunt unitari amb la casa veïna situada al núm. 35 d'aquest carrer i projectada pel mateix autor.

La finca, propietat dels Sanfeliu-Aymà acollí una galeria comercial a la planta baixa oberta el 1952. Als seus inicis, la galeria era molt fonda i donava a un gran jardí amb xup que arribava al pati de la Beneficència de Sant Josep.

Al local esquerre de la galeria, s'hi situà a finals dels anys 50 la botiga Foto-cine Batlle fundada per Joan Batlle Casals, establiment projectat per l'arquitecte Jordi Capell que va materialitzar el fuster Josep Mach.L'actual local, força transformat, conserva encara elements propis de l'estil arquitectònic del moviment modern. Hi destaquen els materials utilitzats: la fusta del paviment i el fals sostre, les vidrieres amb fusteria de ferro dels aparadors recolzades sobre una bancada de pedra vista, i l'element de l'escala de cargol amb ànima central de fusta i graons de taulons de fusta reblonada. Un altre aspecte interessant és la imatge comercial identificadora de l'establiment. El disseny s'encarregà a l'artista Josep M. Rovira-Brull amb dos dibuixos relacionats amb la fotografia i la música.

Estil: Historicisme eclèctic/ Moviment modern
Època: 1863/ Anys cinquanta del segle XX
Autor: Geroni Boada, mestre d'obres/ Jordi Capell, arquitecte

17 / ESGRAFIAT ANTIC CANALETES

La Riera, 1-3

ITINERARI 2

PER L'ESQUERRA DE LA RIERA

Amb la reforma d'aquest edifici de planta baixa i dos pisos situat en la cantonada de La Riera amb la Muralla de Sant Llorenç, on hi havia hagut el popular Bar Canaletas, es van restaurar les façanes i se'n renovaren els esgrafiats de les plantes pis.

L'autor del disseny dels esgrafiats foul'artista mataroní Joan Baptista Parés, conegut com Parés de Mataró, que va plantejar-hi un programa iconogràfic probablement inspirat en la decoració de can Boet, edifici que antigament ocupava aquest espai i que Marià Ribas documentà amb els seus dibuixos.

L'esgrafiat el va executar l'estucador Alsina i consisteix en quatre columnes dòriques (dues per banda), emmarcant els dos balcons del primer pis, separats per garlandes, cortinatges i un penjoll. En planta segona, els balcons estan flanquejats per plafons ornamentals sobre pedestals, entre els quals s'hi dibuixa un gran gerro floral. Sanefes decorades amb motius geomètrics remarquen la divisió entre pisos i la cornisa.

Estil: Clàssic
Època: segle XIX
Autor: Joan B. Parés, esgrafiats

48 HORES OPEN PUIG I CADAFALCH

La informació de les 8 edicions de l'Open al web
www.openpuigicadafalch.cat

I AQUEST ANY

Vistes en 360º des de diferents punts alts de La Riera

La Riera 360º

Organització i coordinació: Mariona Gallifa i Carles Marfà I Arnau Tubert, Servei d'Urbanisme i Patrimoni de l'Ajuntament de Mataró, Unitat de Patrimoni Arquitectònic.
Activitat inclosa en el programa 2018 Any Europeu del Patrimoni Cultural.

Fotografia de portada: @ romuald gallofré / disseny gràfic: Sara Sánchez i Riera

La Riera 360º, realització: Servei de Sistemes d'informació i telecomunicacions de l'Ajuntament de Mataró

Agraïments: Consorci per a la Normalització Lingüística del Maresme; GB Corporate Legal; Família Martí-Fàbregas, Família Ros-Rodon; Eduard Mayoral; Manuel Roca-Cuadrada; Enric Ximenes

***Des de fora de Mataró 807 11 70 10. Preu segons tarifa de cada operador. Horari de 8 a 19 h de dll. a dv. Caps de setmana i festius, tancat**

2018 ANY EUROPEU DEL PATRIMONI CULTURAL

PATROCINA

Aigües de Mataró

COL·LABOREN

Maristes

ACURATT

CCC CENTRE CATÒLIC MATARÓ

Batlle

SALA CABANYES